

OBSAH

ÚVOD	9
I RÁNY OSUDU	11
1 UDÁLOST	13
1.1 Vymezení traumatizující události	13
1.2 Typy neštěstí	14
1.3 Odlišnosti v působení	16
1.3.1 Postižení větší skupiny lidí versus izolovaná oběť	17
1.3.2 Působení člověka versus působení přírodních sil	17
1.3.3 Zvladatelnost versus nezvladatelnost následků katastrofy	17
1.3.4 Zahanbující projev zvůle versus projev něčeho, „co muselo být“	18
1.3.5 Být přihlížejícím svědkem versus být přímou obětí	18
1.3.6 Krátkodobé versus dlouhodobé působení traumatizujícího podnětu	18
1.4 Souhrn kapitoly o událostech	19
2 ČASOVÝ PRŮBĚH UDÁLOSTI A VYROVNÁVÁNÍ SE S NÍ	20
2.1 Časový průběh reakce na traumatizující událost v osobním měřítku	20
2.2 Časový průběh vyrovnávání se se závažnou ztrátou: truchlení	23
2.3 Časový průběh reakce na traumatizující událost ve společenském měřítku	24
2.4 Časový průběh pomáhání	25
2.5 Souhrn kapitoly o časování	26
3 OBĚTI	27
3.1 Skupiny lidí zasažených událostí	28
3.2 Zranitelné (rizikové) skupiny obyvatel	29
3.2.1 Nezapomínejme na děti	30
3.3 Kulturní a etnické rozdíly	32
3.3.1 Kulturní citlivost	33
3.3.2 Projevy kulturní (ne)citlivosti při pomáhání	34
3.4 Souhrn kapitoly o lidech zasažených událostí (obětech)	35
☼ ROZHOVOR S BÁROU ŠINDELÁŘOVOU	35
4 PROJEVY A DŮSLEDKY NEŠTĚSTÍ	38
4.1 Projevy a důsledky neštěstí na úrovni jedince	39
4.1.1 Peri- a post-traumatické jevy	40
4.1.2 Posttraumatické poruchy	46
4.1.3 Příklad reagování na traumatizující událost: Stockholmský syndrom	52
4.1.4 Příklad reagování na traumatizující událost: nafouknuté Já (markýz Pombal, syn zeměřešení)	53

4.2	Projevy události na úrovni společenství	55
4.2.1	Útěk a přemístění	56
4.2.2	Truchlení	57
4.2.3	„Nákaza“ psychickým onemocněním (a zdravím)	64
4.3	Uzavření události	66
4.3.1	Přizpůsobení (adaptace)	66
4.3.2	Učení	67
4.4	Souhrn kapitoly o důsledcích a projevech neštěstí	68
II POMOC, OCHRANA, PŘÍPRAVA		71
1 RÁMEC POMÁHÁNÍ		73
1.1	Lidé při pomáhání	73
1.1.1	Nebezpečí a příležitosti pomáhání	74
1.1.2	Pomoc pomáhajícím	77
1.1.3	Východí postoj pomáhání	78
1.2	Lidské potřeby a hodnoty	78
1.3	Lidské síly: způsoby zvládání zátěže (copingové strategie, obranné mechanismy)	81
1.4	Lidské zdroje: sociální síť a sociální opora, společenství obce	83
1.4.1	Společenství obce a sociální síť jako základ sociální opory	83
1.4.2	Vymezení sociální opory	84
1.4.3	Sociální opora jako způsob žití „osoby v prostředí“: psychosociální zdroje	85
1.4.4	Sociální opora jako způsob zacházení s problémy: copingové strategie	86
1.4.5	Členění sociální opory	86
1.4.6	Zdroje sociální opory a její časování	87
1.4.7	Vnímání sociální opory: dostupnost, účinnost a přiměřenost pomoci	88
1.4.8	Nepříznivé podoby sociální opory	89
1.4.9	Společenství obce při katastrofách	89
1.4.10	Sbrnutí o obci a sociální opoře	91
1.5	Řízení psychosociální krizové pomoci	92
1.5.1	Řízení toho, kdo pomáhá	92
1.5.2	Krizové řízení	108
1.5.3	Řízení pomoci	118
1.5.4	Výchova a příprava obyvatel	129
1.5.5	Dokumentace – papírové doklady a podklady	132
☺	ROZHOVOR S PETREM ČINČALOU	149
2 TYPY POMOCI		153
2.1	První (psychická) pomoc a vyprávění	156
2.1.1	Základní první pomoc zdravotní	156
2.1.2	První pomoc psychická	157
2.1.3	Vyprávění	160
2.2	Záchraně a likvidační práce	163
2.3	Krizová intervence	163
2.3.1	Základy a zásady krizové intervence	164
2.3.2	Krizová intervence jako soubor technik a strategií	168
2.3.3	Krizová intervence jako metoda	170
2.3.4	Vyústění krize	178

2.4 Časná intervence	178
2.4.1 Demobilizace, defusing, debriefing	178
2.4.2 Vývoj debriefingu	179
2.4.3 Souslednost časné krizové pomoci	181
2.4.4 Praxe založená na důkazech	182
2.4.5 Přírozené způsoby vyrovnávání s traumatizující událostí	183
2.4.6 Opory přiměřené, kvalitní a účinné časné intervence	184
2.4.7 Závěr kapitoly o debriefingu a časné intervenci	186
2.5 Materiální a humanitární pomoc (Bohumila Baštecká, Štěpán Kavan)	188
2.5.1 Obecné otázky humanitární pomoci (Bohumila Baštecká)	188
2.5.2 Humanitární pomoc v České republice a České republiky (Štěpán Kavan)	193
2.6 Psychosociální pomoc obětem neštěstí	201
2.6.1 Vymezení psychosociální pomoci obětem neštěstí	202
2.6.2 Jak psychosociální pomoc ke špatné pověsti přišla	202
2.6.3 Etika pomáhání a etika pomáhajícího	204
2.6.4 Současné postoje k psychosociální pomoci: od odborníků k sousedům a zpět	206
2.6.5 Cíle psychosociální pomoci obětem neštěstí	207
2.6.6 Psychosociální intervenční týmy (PIT)	208
2.6.7 Souhrn kapitoly o psychosociální pomoci obětem neštěstí	210
2.7 Navazující odborná pomoc	211
3 PŘÍPRAVA, OCHRANA, ZÁCHRANA (Otokar Mika)	214
3.1 Prevence jako neúčinnější prostředek ochrany	214
3.1.1 Základní zásady připravenosti obyvatelstva	215
3.1.2 Doporučené zásady chování ohrožených a zasažených osob	216
3.1.3 Tísňové volání	219
3.2 Integrovaný záchranný systém jako nástroj pro záchranu osob a likvidaci následků mimořádných událostí	220
3.2.1 Součinnost složek IZS a základní úkoly IZS	221
3.2.2 Stupně poplachů IZS	222
3.2.3 Zásady spolupráce operačních a informačních středisek	223
3.3 Předchůdce integrovaného záchranného systému a krizového řízení	224
3.4 Krizové řízení	225
3.4.1 Krizový štáb	226
3.4.2 Typové plány pro správné a rychlé řešení mimořádných událostí	227
3.5 Závěr	228
4 SOUHRN KAPITOLY O POMOCI, OCHRANĚ A PŘÍPRAVĚ	229
III ZÁKONNÝ RÁMEC POMOCI PŘI NEŠTĚSTÍCH V ČESKÉ REPUBLICĚ	231
1 PŮSOBNOST MINISTERSTVA VNITRA ČR	233
1.1 Ochrana obyvatelstva (Štěpán Kavan)	233
1.1.1 Historie ochrany obyvatelstva	234
1.1.2 Vymezení pojmu ochrana obyvatelstva (civilní ochrana)	235
1.1.3 Vývoj ochrany obyvatelstva v našich podmínkách	235
1.1.4 Ochrana obyvatelstva	236
1.1.5 Koncepce ochrany obyvatelstva	241
1.1.6 Shrnutí	242

1.2 Hasičský záchranný sbor a integrovaný záchranný systém (<i>Marie Sotolářová</i>)	243
1.2.1 <i>Historie a poslání Hasičského záchranného sboru ČR a integrovaného záchranného systému</i>	243
1.2.2 <i>Nezbytná řeč paragrafů a definice pojmů</i>	244
1.2.3 <i>Lidé v Hasičském záchranném sboru aneb „kdo pomůže pomáhajícím“?</i>	246
1.2.4 <i>Psychologická služba hasičského záchranného sboru a její úkoly</i>	247
1.2.5 <i>Pokyny, které upravují výkon psychologické služby u HZS</i>	248
1.3 Policie při hromadných neštěstích (<i>Štěpán Vymětal</i>)	250
1.3.1 <i>Historie a poslání policie</i>	250
1.3.2 <i>Vymezení psychologické služby u Policie ČR</i>	251
1.3.3 <i>Historie psychologické služby v policejních složkách</i>	252
1.3.4 <i>Současný rozvoj systému posttraumatické intervenční péče a dalších typů péče o zaměstnance u Policie ČR</i>	252
1.3.5 <i>Výhledy oboru: tvorba systému psychologické služby u bezpečnostních sborů</i>	258
1.3.6 <i>Psychologie mimořádných událostí a možnosti jejího rozvoje</i>	259
1.4 Dohoda o spolupráci mezi HZS, ERC a ČBK	260
2 PŮSOBNOST MINISTERSTVA ZDRAVOTNICTVÍ	262
2.1 Urgentní medicína a medicína katastrof (<i>Dana Hlaváčková</i>)	262
2.1.1 <i>Legislativní rámec poskytování první pomoci v České republice</i>	263
2.1.2 <i>Historie zajišťování přednemocniční neodkladné péče a medicíny katastrof v ČR</i>	265
2.1.3 <i>Rizika a stresové faktory v práci zaměstnanců zdravotnických záchranných služeb</i>	267
2.1.4 <i>Osobnost a motivace zdravotnického záchranáře</i>	272
2.1.5 <i>Shrnutí</i>	273
3 PŮSOBNOST MINISTERSTVA PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ	274
3.1 <i>Krizová pomoc</i>	274
4 PŮSOBNOST MINISTERSTVA OBRANY	276
4.1 <i>Psychosociální složky v armádě</i>	276
🌀 <i>ROZHOVOR S VLASTIMILEM TÍCHÝM</i>	277
5 SOUHRN KAPITOLY O ZÁKONNÉM RÁMCI POMOCI PŘI NEŠTĚSTÍCH V ČESKÉ REPUBLICE	281
ZÁVĚR <i>neboli Příležitosti a rizika psychosociální pomoci obětem neštěstí</i>	283
MEDAILONY AUTORŮ	287
LITERATURA	291